

FARSKÝ LIST

27.október – 2.november 2025, číslo 620

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Utekať pred farizejstvom

Ešte raz sa vrátíme k niektorým dôležitým a známym bodom kerygmy. Videli sme už celú perspektívu. Teraz by sme sa zamysleli nad niektorými už spomínanými problémami. Zvlášť tými, ktoré sú z jednej strany podstatné a z druhej strany upadli do najväčšieho zabudnutia či zatemnenia. Čo je príčinou toho, že ohlasovanie a tiež celý náš duchovný život je niekedy chybné nasmerovaný a neúčinný. Prvá vec, to je všeobecná a hlboko siahajúca hriešnosť všetkých ľudí. Keď hovoríme „všeobecná“ vystupujeme proti tým (a je ich veľmi veľa), ktorí sa považujú za slušných a každé volanie k obráteniu prechádza pomimo ich uší. Myslia si, že ku kresťanskej dokonalosti im už veľa nechýba, len niečo vyretušovať. Zároveň sv. Terézia, sv. Katarína Sienská, sv. František z Assisi úprimne hovorili, že sa cítia byť veľkými hriešnikmi. V monografii na tému sv. Terézie sa nachádzajú citáty, kde o sebe hovorí týmto spôsobom: „Som nič plus hriech“. Dodatok komentátora upozorňoval, že slová svätej netreba brať doslovne. Také vedomé či podvedomé usudzovanie, že už mi veľa nechýba („Čo odo mňa chcete?“), môže byť dôvodom zaslepenosti, cestou, ktorá vedie ku farizejstvu.

Naopak, hlboko siahajúcu hriešnosť musia pochopiť tí, ktorí tento problém zľahčujú, zmenšujú ho. Prevažuje v nich akési uspávanie človeka z obavy nezraniť ho, neuviesť ho do pesimizmu. Aby sme tomu porozumeli, použijeme niekoľko citátov zo Svätého Písma, ktoré nenechávajú žiadne pochybnosti.

Prvé takéto miesto stretávame v prehistórii. Autor sa usiloval predstaviť teologický obraz ľudstva s pomocou historického materiálu,

ktorý mal k dispozícii. Boli to legendy, rozprávania, ktoré obsahujú nejakú historickosť, ale nie o ňu tu ide.

Je to opis situácie pred potopou. Úryvok vyjasňuje, prečo prišiel tento Boží trest, prečo došlo k zničeniu ľudstva. Hovorí týmto spôsobom: Keď Pán videl, že ľudská neresť na zemi je veľká a že všetko zmýšľanie ich srdca je ustavične naklonené na zlé ... (Gen 6,5). Slovenský preklad sa vyjadruje spôsobom, ktorý trochu zatienuje zmysel originálu. Hebrejský text je oveľa viac drastickejší. Hovorí „všetky hnutia mysle i srdca“ a „od rána do večera“. Od chvíle keď človek vstáva až do nočného odpočinku, všetky hnutia mysle i srdca človeka, čokoľvek pomyslí a o čokoľvek sa snaží – všetko je otrávené a zlé. Je to veľmi mocné tvrdenie.

Izrael bol národom, nad ktorým Boh pracoval, ktorému pomáhal viac než zvyšku ľudstva (hoci aj tam vždy pôsobil). Tento národ dostal Zákon, zažil veľké udalosti spásy (východ z Egypta), svedčil, že kdekoľvek vyzýval jeho pomoc, pripomínal Bohu jeho vernosť zmluve, on vždy zasiahol. Tento národ mal prorokov, ktorí sa čudujú obrovskému vzdoru Izraela, čo sa začína už od najstarších prorokov. Najprv menej výrazne, potom čoraz viac otvorenejšie. Amos predstavuje celý rad poukázaní na spoločné hriechy, na farizejstvo v náboženskej praxi, atď. V tretej kapitole podáva krátke, dosť principiálne tvrdenie: Nevedia konať priamo (Am 3,10). Nielenže nekonajú priamo, ale chýba im schopnosť priameho konania. Amosov súčasník Ozeáš, ktorý pôsobil v južnom Izraeli, začína odkrývať radikálnu neschopnosť Izraela k obráteniu a hovorí: Ich skutky im nedovoľujú vrátiť sa k svojmu Bohu, lebo je v

nich smilný duch (Oz 5,4). V ich vnútri sídli akýsi duch prostitúcie, duch odvrátenia sa od pravého Boha: takže nepoznajú Pána. Nie sú schopní dosiahnuť toho poznania Jahveho, ktoré má moc svedčiť.

Ďalej, Izaiáš v slávnej scéne svojho povolania za proroka, prežíva chvíľu uvedomenia si vlastnej hriešnosti a hriešnosti celého národa: Veď som muž s nečistými perami a bývam medzi ľudom s nečistými perami (Iz 6,5).

V miere, v akej sa blíži katastrofa vyhnanstva, celá táto situácia vychádza najavo čoraz naliehavejšie. Stáva sa čoraz častejším motívom predpovedania prorokov. Jeremiáš vysloví slávnú vetu: Či aj Etiópčan zamení kožu a leopard svoje pásy? (Jr.13,23).

Prichádza veľké slávne dielo – dejiny deuteronomické, ktoré sú obsiahnuté v dnešných knihách: Jozueho, Sudcov, 1. a 2. Samuelova, 1. a 2. Kráľov.

Hlavnou myšlienkou deuteronomických dejín je vyjasnenie, prečo došlo k národnej katastrofe, k vyhnanstvu a neslobode, ktoré prežíva autor. Robí to tak, že v úvode umiestňuje Deuteronomický zákon, ktorý je pre neho akoby zrkadlom. A podľa tohto práva oceňuje celé dejiny Izraela.

V týchto dejinách vidí dostatočné ospravedlnenie toho, čo sa uskutočnilo pred jeho očami. Dejiny Izraela sú vlastne dejinami jeho hriechu; ukazuje, ako bol hriech prítomný vo všetkých epochách.

Dôležité je to, že keď predstavuje obdobie najväčšieho rozkvetu Izraela, t.j. panovanie Dávida a Šalamúna, odvážne opisuje ich hriechy a ďalekosiahle skutky. Opisuje časy kráľov ako obdobie nevernosti Zákonu Zmluvy. Preto sa kniha končí smutne a pesimisticky. Končí sa jedným z prekliatí: „Vráťte sa do Egypta“.

Rozpadnete sa. Dejiny spásy sa vrátia k nulovému bodu.

Toto dielo velebí spravodlivosť Jahveho.

Refrénom sú slová: „Spravodlivý si Jahve, Pane“.

Toto dielo v prvotnej forme existovalo dosť krátko. Už druhé vydanie bolo rozšírené o kapitoly Deuteronomického Zákona, ktoré obsahujú zdôraznenia, vzhľadom na budúcnosť. Hovorí, že dejiny spásy sa ešte nekončia. Autorov súčasník prorok Ezechiél hrá na tých istých tónoch. V 15. kapitole robí šokujúce porovnanie Izraela s viničným krom. Už pred ním bol Izrael prirovnaný ku viniču, ktorý rodí vynikajúce víno. Tieto prirovnania oslavovali kráľovskú hodnosť Izraela, jeho krásu, jeho vyvolenie.

Šok spočíva v tom, že Ezechiél porovnáva Izrael s drevom viniča a pýta sa na čo toto drevo slúži. Nie je súce na nič. Je také krehké, že nie je možné z neho vytesať ani klin na vešanie rôznych nádob. A k tomu všetkému je toto drevo ohorené. (Ezechiél píše po prvej deportácii, ktorá bola v roku 597 a viac ako dvanásť rokov pred definitívnou deportáciou.) O to viac nie je súce na zúžitkovanie. Taký je Izrael (človek) vo svojej podstate neužitočný.

V slávnej 16. kapitole opisuje udalosti Izraela v alegórii na púšti nájdeného dieťaťa, ktoré Jahve zachránil. Len čo dorástlo, Jahve si ho vzal za manželku. A keď dosiahlo svoju dôstojnosť (to je alúzia na časy Dávida a Šalamúna), začalo sa venovať prostitúcii. Celé obdobie kráľov bolo časom ustavičného oddávania sa cudzím bohom, ustavičného podvádzania zákonitého manžela, ktorým bol Jahve.

V samom úvode tejto kapitoly sa prorok pýta, odkiaľ sa v Izraeli berie to zlo. Odpovedá, že je akoby vrozené. Hovorí: Tvoj pôvod a tvoj rod je z kanaánskej krajiny: otcom ti je Amorejčan a matkou Hetejka (Ez. 16, 3). Máš kanaánsky pôvod. To je odkaz na 9. kapitolu Knihy Genezis, kde je Kanaán predstavený ako ten, kto odkryl nahotu svojho otca a ktorého otec Noe preklína.

Preto je Kanaán symbolom prekliatia, preto Izrael považoval Kanaánčanov za národ, na ktorom leží ťarcha všeobecného prekliatia. Prorok ďalej hovorí, že korene Izraela, korene Jeruzalema siahajú do tohto otráveného, prekliateho pňa. Tvoje srdce, Izrael, je tak isto skazené ako srdce Kanaánčanov.

Vo svetle nových výskumov sa ukazuje, že Ezechiel mal pravdu, keď Dávid po dobytí Jeruzalema ušetril celý národ Jebuzejcov. Oni sa rýchlo obrátili na jahvizmus, berúc na seba cez dlhý čas dedičstvo kanaánskeho náboženstva. Zväzok s kanaánčanmi šiel až tak ďaleko, že Dávidov kňaz, ktorý bol kedysi jebuzejským, pohanským kňazom, bol povolaný, aby strážil Archu a bol umelo vtiahnutý do Áronovho rodu.

Známa 20. kapitola už bez alegórie hovorí o dejinách Izraela. Predstavuje Izrael ako národ, ktorý je od samého počiatku neverný a rozdeľuje tieto dejiny na štyri etapy.

Etapu I. V Egypte. Už tam „ste slúžili cudzím bohom“. Jahve k vám vtedy poslal Mojžiša. Tam vás vyzval k obráteniu. A už tam bolo jeho volanie neúspešné, bolo volaním do prázdna.

Etapu II. „Neskoršie ste boli na púšti“. Hovorí o prvom pokolení, ktoré vymrelo na púšti. Nechcelo sa obrátiť, preto vymrelo.

Etapu III. Ich synom som začal opakovať to isté: „Počúvajte Môj hlas“. Neúspešne, tak isto aj oni zhrešili. Ale ja – hovorí Boh – z ohľadu na svoje sväté meno a nie na nejaké vaše zásluhy, sa vás ujmem. Pán Boh pokračuje vo svojich dejinách spásy „vzhľadom na svoje sväté meno“. Dôvod je v samom Bohu. Už skôr prorok Ozeáš definoval túto svätosť ako schopnosť prekročiť v Bohu priepasť, ktorú medzi nami a Ním vytvára náš hriech.

Etapu IV. Neskoršie je tu pasáž na tému pokolenia, ktoré žije v Zaslúbenej zemi. Stálu náuku Svätého Písma Starého Zákona tu

môžeme vyjadriť slovami 14. Žalmu: Blázon si v srdci hovorí: „Boha niet.“ Skazení sú a ohavnosti páchajú. Nikto z nich nerobí dobre. Pán pozerá z neba na synov ľudských a skúma, či je niekto rozumný a hľadá Boha. Všetci poblúdili, všetci sa skazili; nikto nerobí dobre, veru, celkom nik (Ž 14, 1- 3).

Uvedomme si, že Starý Zákon sa nelíška, neosladzuje situáciu, vôbec sa nelíška ľudu. Niet tam najmenšie zaváhanie ak ide o povedanie pravdy. Keď čítame Sväté Písmo Starého i Nového Zákona, máme pocit, že je nelútostné ak ide o odhalenie pravdy o človekovi, o jeho vyvedenie z ilúzií, o strhávanie masiek do ktorých sa preobliekame.

Je to veľmi dôležité preto, že Božie pôsobenie v nás sa začína tým, že nás uvádza do pravdy. To je najnižšie poschodie základu, na ktorom Boh buduje, na ktorom Boh dvíha obrovskú budovu kresťanskej dokonalosti. Pokora – to znamená pravda, to je uvedomenie si toho, kto som. Vo svetle Nového Zákona – kým si bez Ježiša Krista? Kým si bez spásy, ktorú chce On v tebe uskutočniť?

Sv. Pavol na to poukazuje v Liste Rimanom. Považuje za dôležité venovať až tri kapitoly na uvedomenie si, že celé ľudstvo je hriešne.

Prvú kapitolu venuje pohanom, kde predstavuje ich hriechy v temných a realistických farbách. V druhej kapitole sa zaoberá Židmi. Hovorí, že ich situácia nie je ani v najmenšom lepšia, hoci majú Zákon. Tiež sú pohrúžení do hriechu; v skrytosti páchajú tie isté hriechy, ktoré vyčítajú pohanom. V tretej kapitole podáva apoštol syntézu celku. Zbiera v nej všetko a vytvára mozaiku z rôznych textov Starého Zákona. Predstavuje situáciu celého ľudstva a končí týmto spôsobom: Čo teda? Prevyšujeme ich? (my Židia) Vôbec nie! Veď sme už o Židoch i Grékoch vyhlásili, že všetci sú pod hriechom, ako je napísané: „Nik nie je

spravodlivý, (Ž 14, 13) nik nie je rozumný, nik nehľadá Boha. Všetci poblúdili, všetci sa stali neužitočnými: nikto nerobí dobre, veru celkom nik. Ich hrtan je ako otvorený hrob, svojimi jazykmi hovoria ľstivo (Ž 5, 10), za perami majú jed vreteníc (Ž 140, 4), ich ústa sú plné kliatby a horkosti (Ž 10, 7); ich nohy sú rýchle prelievať krv (Iz 5, 7), na ich cestách skaza a nešťastie; nepoznali cestu pokoja. Pred ich očami nieto bázne Božej (Ž 36, 2). A vieme, že všetko, čo hovorí zákon, hovorí tým, čo sú pod zákonom,

aby boli umlčané každé ústa a aby bol celý svet pred Bohom usvedčený z viny. Lebo zo skutkov podľa zákona nebude pred ním ospravedlnený nijaký človek (Ž 143, 2). Ved' len zo zákona je poznanie hriechu (Rim 3, 9 – 20).

Po tomto vstupe začína sv. Pavol svoj pozitívny výklad, v ktorom hovorí, že pravé ospravedlnenie prichádza ináč. Prichádza vďaka Ježišovi, ktorého Boh ustanovil ospravedlnením za naše hriechy a nie zo skutkov.

	Čičava	Komárany	Merník
	Svätý mučeník Nestor		
Po 27.10.	17.30 spoveď 18.00 +Juraj, Alžbeta (r.Notova)		
	Svätí mučeníci Terencius a Neonilla		
Ut 28.10.	17.30 spoveď 18.00 +Štefan, Anna (r.Hricová)		
	Svätá prepodobná mučenica Anastázia		
St 29.10.	17.30 spoveď 18.00 +Marta (r.Tkáčová) +Mária (r.Janočková)		
Št 30.10.	Svätí mučeníci Zenóbios a jeho sestra Zenóbia		
Pi 31.10.	Blažený hieromučeník Teodor Romža		Zdržanlivosť od mäsa
	Svätí divotvorcovia a nezištníci Kozma a Damián		
So 1.11.	12.00 Záušná liturgia 13.00 Panychýda na cintoríne s hramotami	9.30 spoveď 10.30 Záušná liturgia s hramotami	7.00 spoveď 7.45 Záušná liturgia 9.00 Panychýda s hramotami na cintoríne
Ne 2.11.	Dvadsať prvá nedeľa po Päťdesiatnici Svätí mučeníci Akindyn, Pegasios, Aftonios, Elpidifór a Anempodist		
	9.15 za farnosť	11.00 *ZBP Viktória 12.30 Panychýda na cintoríne	7.30

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete